

De vraag voor de maand december was:

Hoe gaat u te werk om na het uitsmelten van oude raten geheel zuivere was te krijgen?

Was behandelen (1)

Voorbehandeling

Oude raten en wild gebouwde raat waar nog darrenbroed in zit laat ik eerst door de mezen schoonmaken. Enige dagen buiten onder een afdakje laten staan, is meestal genoeg om de raten schoon te krijgen. Dekselletjes die overgebleven zijn na het slingeren worden in voerbakjes boven in de kasten gezet, na enige dagen zijn ook deze voldoende van de resten honing ontdaan. Laat dekseltjes niet zomaar buiten staan, je hebt dan kans op roverij en bovendien trekt 't wespen, mieren en muizen aan.

Eerste behandeling

Voor de eerste behandeling heb ik roestvrij stalen soeppan van 8 liter (hoog model) aangeschaft. Een aluminium pan is niet bruikbaar, ten eerste wordt het aluminium door zuur aangetast. Ten tweede werkt aluminium ook als katalysator waardoor de was wordt aangetast.

Deze pan vul ik met ongeveer 4 liter regenwater en een scheutje ijsazijn. Als ik niet voldoende regenwater heb, gebruik ik ook wel kraanwater. Het is belangrijk dat het water duidelijk zuur is, met neutraal of alkalisch water, speciaal als er kalk in zit zal de was verzeppen, je ziet dan dat de was donkerder wordt en meer grijs van kleur is.

De wasresten doe ik in een been van een oude panty van mijn vrouw, flink aanstampen, dan gaat er zeker een halve kg was in één panty been. Aan beide zijden van het gevulde gedeelte laat ik een stuk been over hiermee bevestig ik het been aan de oren van de pan. Deksel erop en zachtjes laten koken, meestal gaan er twee porties tegelijk en twee maal achter elkaar in een charge.

Als na enige tijd, een uurtje of zo, de was uit de panty is, wind ik de panty om een stokje en worden de resten was er zoveel mogelijk uitgedrukt. De pan nu rustig laten afkoelen en de volgende dag ligt er een mooie plak nog niet geheel zuivere was op het water. Voor een kleine imker is deze methode ruim voldoende, met mijn 10 kasten heb ik per jaar zo'n 12 kg was.

Nabehandeling

De was is na de eerste behandeling nog niet geheel

schoon, Aan de onderkant van de plaat zit meestal een grijze massa, soms zelfs een groe hoeveelheid vuil. Deze grijze massa en vuil wordt geheel verwijderd, als het warm weer is, is het soms nodig de wasplaat enige tijd in de diepvries te leggen, de plaat wordt dan hard en met een schuursponsje is het vuil gemakkelijk te verwijderen. Nu gaat bij mij de was in een emaille pan, ook een soeppan.

Zonder water wordt de was dan op een elektrische kookplaat verwarmd tot 80-90°C, de was mag beslist niet gaan koken, ik dacht dat de was bij ongeveer 120°C kookt, was die gekookt heeft is eigenlijk niet meer geschikt om er kunstraat van te maken, Als de was warm is laat ik de was nog eventjes op een lage stand staan, zodat hij wel op temperatuur blijft. Nu schep ik met een pollepel de was, weer gezeefd door een nylonkous, in schoongemaakte melk pakken. Na afkoelen heb je dan mooie schone was, die geschikt is voor het maken van kunstraat. Een enkele maal, meestal bij het laatst gevulde pak, zit er weer een grauw laagje onderop, wat ik er dan weer afhaal.

P. Roggekamp, Dordrecht

Was behandelen (2)

Ik smelt de was uit de raten in een zonnenwassmelter. De was wordt in plakken van 2 tot 3 cm dik in een cakeblik opgevangen. Als alle raten verwerkt zijn, maak ik de wassmelter schoon. De plakken zet ik een nacht in een emmer met regenwater, zodat alle honingresten erin oplossen. De plakken was doe ik in een dubbele katoenen zak. De zak is door mijn vrouw gemaakt van enkele afgedankte lakens. De was wordt vervolgens nogmaals in de wassmelter gesmolten en schoon opgevangen.

Frans Huijnen, Enschede

De vraag voor de maand maart

In de wintermaanden kunnen we al veel werk doen voor het nieuwe seizoen, zoals het schoonmaken van materialen, raampjes bedraden en dergelijke. De vraag die nu gesteld wordt is: Wanneer zet u nieuwe kunstraat in? Is dat voor u een winters karwei of doet u dat vlak voor het gebruik? Waarom doet u dat zo.

U kunt uw antwoord tot eind januari naar de redactie van het maandblad inzenden. Maakt u gebruik van E-mail dan is het adres: redactie@vbbn.nl.